

Dosarul nr. 3r-288/23 (2-20112866-01-3r-30102023)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – L. Holevițcaia
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

DECIZIE

22 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de Valeriu Mitrofan,
în cauza de contencios administrativ înaintată de Valeriu Mitrofan împotriva
Instituției Publice “Centrul de Excelență în Construcții” privind constatarea
încălțării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației solicitate,
împotriva încheierii din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
declarat inadmisibil apelul înaintat de Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 21
martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 14 septembrie 2020, Valeriu Mitrofan s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții”, solicitând constatarea încălțării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației solicitate în baza cererii de acces la informație nr.01/20 din 20 august 2020, și anume a copiei documentului emis de Agenția Servicii Publice privind proprietarul imobilului, suprafața imobilului pe nivelul 1, 2 și subsol la situația din 20 august 2020; copia contractului de locațiune semnat de IP „Centrul de Excelență în Construcții”, informația despre persoana care arendează suprafața din acest imobil, acordul Ministerului Educației Culturii și Cercetării la situația din 20 august 2020; copia contractelor, sau alte documente (Acorduri adiționale, anexe și alte documente) semnate de IP „Centrul de Excelență în Construcții” și agenții economici care prestează servicii pentru acest imobil (SA „Apă Canal”, SA „Chișinău Gaz”, SRL „Premier Energy”); repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 5 000,00 lei, cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza

informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Prin încheierea din 21 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de Valeriu Mitrofan împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” privind repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 21 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” privind constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației solicitate.

Exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, la 22 martie 2023, Valeriu Mitrofan a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii menționate, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul înaintat de Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 21 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, deoarece apelantul nu a prezentat motivarea apelului în temeiul art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 28 iulie 2023, Valeriu Mitrofan a declarat recurs împotriva încheierii din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului, s-a invocat faptul că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a declara inadmisibil apelul său, or hotărârea motivată nu i-a fost adusă la cunoștință și la materialele cauzei nu există probe care să demonstreze că apelantul a recepționat-o, or semnătura de pe avizul de recepție nu-i aparține.

Astfel, recurentul a solicitat repunerea în termen a recursului, admiterea cererii de recurs, casarea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel.

Examinând recursul, în raport cu materialele cauzei și argumentele din referință, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

Potrivit art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Totodată, în sensul art. 241 alin. (3) din Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art. 233 din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 236 alin. (2) lit. d) din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ, coroborate cu prevederile art. 241 alin. (3) și art. 242 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit.

Concomitent, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ, potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termen, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Conform art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din actele cauzei cert rezultă că, la 10 iulie 2023, Curtea de Apel Chișinău a emis, fără participarea părților, încheierea recurată, iar la 12 iulie 2023, încheierea a fost notificată recurentului prin poșta electronică la adresa indicată de acesta: valeriu.mitrofan@mail.ru (f.d. 125, vol. II).

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 15 de zile prevăzut la art. 242 din Codul administrativ, pentru exercitarea căii de atac recursul, a început să curgă din data de 13 iulie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării încheierii instanței de apel, și a expirat la 27 iulie 2023, aceasta fiind ultima zi în care recurentul a fost în drept să depună recursul.

În pofida celor enunțate, recurentul nu s-a conformat prevederilor legale și a expediat cererea de recurs prin poșta electronică la 28 iulie 2023 (f.d. 129-149), după expirarea termenului legal, solicitând repunerea acestuia în termen, dar fără a aduce argumente convingătoare întru justificarea omiterii acestuia.

Astfel recurentul a indicat faptul că a aflat întâmplător despre existența încheierii recurate la 27 iulie 2023, accesând pagina web a Curții de Apel Chișinău, după care a verificat poșta electronică și a descoperit aceeași încheiere expediată de Ana Roșu, și nu de către instanța de apel sau judecătorul-raportor. Potrivit recurentului, nu poate fi considerată drept dovadă de recepție scrisoarea expediată de către asistentul judiciar sau grefier.

Completul de judecată nu poate reține aceste argumente, or încheierea contestată i-a fost expediată recurentului de pe adresa electronică ana.rosu@justice.md, care constituie o cutie poștală electronică de serviciu, iar grefierul și asistentul judecătoresc sunt funcționari publici care asistă judecătorul la înfăptuirea justiției și au sarcina de a executa, inclusiv, lucrări de secretariat.

Pe de altă parte, Valeriu Mitrofan a recunoscut în cererea sa de recurs că și-a îndeplinit obligația pozitivă de a verifica conținutul cutiei poștale electronice abia la 27 iulie 2023, fiind conștient de faptul că are o acțiune înaintată în instanța de judecată; că toate cererile le înaintează instanțelor prin intermediul poștei electronice, și nu în formă fizică; că a solicitat examinarea cauzei în lipsa lui și nu s-a prezentat la niciuna dintre ședințele de judecată care au avut loc în prezentul litigiu.

Astfel, dat fiind faptul că omiterea termenului de depunere a recursului nu a fost motivată de către recurent, cererea de repunere în termen urmează a fi respinsă, fiind aplicabilă, la caz, sancțiunea procedurală, prevăzută de art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, întrucât termenul de recurs prevăzut la art. 242 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință declararea recursului ca inadmisibil.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Din cele constatate rezultă că, culpa depunerii peste termenul stabilit de lege a recursului, se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurteii, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei

hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma aditerii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Drept urmare a celor expuse, soluția de declarare a recursului depus de Valeriu Mitrofan drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de repunere în termen a recursului și de a declara recursul depus de Valeriu Mitrofan ca inadmisibil.

Conform art. 243 alin. (1), lit. a) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge cererea depusă de Valeriu Mitrofan cu privire la repunerea în termenul de recurs.

Se declară inadmisibil recursul declarat de Valeriu Mitrofan.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă